

Program potpore uzgajivačima stoke zbog posljedica izbijanja bedrenice

Zagreb, listopad 2025. godine

KAZALO

UVOD.....	3
PRAVNA OSNOVA	4
CILJ I OPRAVDANOST PROGRAMA	5
MJERE U PROVEDBI PROGRAMA	5
PRIHVATLJIVI KORISNICI POTPORE.....	5
GRLA PRIHVATLJIVA ZA IZRAČUN POTPORE.....	6
IZNOS POTPORE	6
OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE	7
FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA.....	7
OBVEZE KORISNIKA POTPORE	7
PROVEDBA I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA	7

UVOD

Bedrenica je zarazna bolest koju uzrokuje bakterija *Bacillus anthracis* koja stvara spore. Oboljeti mogu domaće i divlje životinje te ljudi. Bedrenica se u životinja javlja povremeno, uglavnom u područjima na kojima je bilo slučajeva oboljelih životinja, a koja se definiraju kao bedrenični distrikti. Bedreničnim distriktom smatra se područje u kojem je u posljednjih 60 godina potvrđen slučaj bedrenice i koje odredi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva temeljem epidemioloških pokazatelja i dostupnih informacija.

Kod preživača bolest ima brzi tijek i najčešće se očituje iznenadnim uginućem bez pojave uočljivih znakova bolesti. Kod pojedinih jedinki se prije uginuća može primijetiti teturanje, drhtanje, probavni poremećaji i otežano disanje. Potvrđeni slučaj bolesti se temelji na rezultatima laboratorijskih pretraga tkiva oboljelih ili uginulih životinja.

U trenutku potvrđivanja bolesti se donosi Rješenje o određivanju zona ograničenja zbog izbijanja bedrenice. U područjima pod ograničenjem (bedreničnim distriktima) provode se mjere određene Programom kontrole bedrenice u Republici Hrvatskoj (Klasa: 322-02/22-01/46), odnosno sve mjere propisane Naredbom o mjerama suzbijanja i sprječavanja pojave bedrenice na području Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 92/22) (u daljnjem tekstu: Naredba). Glavne mjere sprječavanja širenja bedrenice su žurno cijepljenje protiv bedrenice svih goveda, ovaca, koza i kopitara, zabrana premještanja životinja sa zaraženog područja i na zaraženo područje, osim po odobrenju veterinarskog inspektora, zabrana obavljanja svih poljoprivrednih radova u trajanju od najmanje 20 dana od zadnjeg cijepljenja životinja ili zadnjih uginuća životinje, ovisno što je kasnije nastupilo. Uz navedene mjere se provodi još niz drugih mjera kojima je cilj suzbijanje širenja bolesti.

Gospodarstva na kojima su grla stradala uslijed pojave bedrenice izgubila su dijelom ili u cijelosti osnovno stado, a većini je navedena proizvodnja osnovna djelatnost o kojoj ovisi likvidnost gospodarstva.

Početkom srpnja 2022. godine na pašnjaku Osekovo u Parku prirode »Lonjsko polje« i naselju Osekovo u Sisačko-moslavačkoj županiji prijavljena su prva ugibanja stoke tada nepoznatog uzroka. Nakon što je kao uzrok ugibanja potvrđena bolest bedrenica, Ministarstvo poljoprivrede 18. srpnja 2022. godine donijelo Rješenje (KLASA: UP/I-322-01/22-01/30; URBROJ: 525-09/564-22-1) kojim se zaraženim područjem (zonom zaštite) određuju pašnjaci Osekovo, Repušnica i Gračenica na području Parka prirode „Lonjsko polje“ u Sisačko-moslavačkoj županiji. Dopunskim rješenjem od 20. srpnja 2022. godine (KLASA: UP/I-322-01/22-01/30; URBROJ: 525-09/564-22-2) se dopunjuje Rješenje kojim se pašnjaci Osekovo, Repušnica i Gračenica na području Parka prirode „Lonjsko polje“ u Sisačko-moslavačkoj županiji proglašavaju zaraženim područjem (KLASA: UP/I-322-01/22-01/30; URBROJ: 525-09/564-22-1) od 18. srpnja 2022. godine na način da se iza riječi „Lonjsko Polje“ dodaje tekst „i naselje Osekovo“. Rješenjem od 29. srpnja 2022. godine (KLASA: UP/I-322-01/22-01/30; URBROJ: 525-09/557-22-3) kojim se područje zajedničkog pašnjaka Veliko Svinjičko u Parku prirode „Lonjsko Polje“ u Sisačko-moslavačkoj županiji određuje zaraženim područjem (zonom zaštite) zbog izbijanja bedrenice (navedena rješenja će se u daljnjem tekstu navoditi kao: Rješenje o određivanju zona zaštite 2022.).

Prvi slučaj ugibanja stoke tada nepoznatog uzroka na području Maovica prijavljen je ovlaštenom veterinaru 6. srpnja 2025. godine o čemu postoji zapisnik veterinarskog inspektora (KLASA: 322-07/25-04/71 URBROJ: 443-02-03-04-25-1). Nakon što je kao uzrok ugibanja potvrđena bolest bedrenica, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je 21. srpnja 2025. godine donijelo Rješenje o određivanju zona ograničenja (bedreničnih distrikata) zbog izbijanja bedrenice (KLASA: UP/I-322-02/25-01/30, URBROJ: 525-09/556-25-1) koje

uključuju sljedeća područja pod ograničenjem (u daljnjem tekstu: Rješenje o određivanju zona ograničenja 2025.):

a) na području Splitsko-dalmatinske županije sva naselja na području općina: Hrvace, Muć i Vrljika

b) na području Šibensko-kninske županije sva naselja na području općina: Biskupija, Civljane, Drniš, Kijevo, Knin, Ružić i Unešić

Na stočarsku proizvodnju na području bedreničnih distrikta će pojava bedrenice imati dugoročan utjecaj kroz zabranu prikupljanja, odvoza i uporabe košenih krmnih trava (uključujući i stelju). Na zaraženom području se nalaze velike livadne i pašnjačke površine koje se koriste za proizvodnju stočne hrane za potrebe hranidbe u zimskom periodu kada nije moguće držanje stoke na pašnjacima. Zbog provedbe mjera sprječavanja širenja bolesti bedrenice, često se voluminozna krma ne priprema u optimalnim rokovima nego kasnije kada je njena hranjivost znatno slabija, a što izravno utječe na proizvodne rezultate proizvodnje mesa i mlijeka, a time i na poslovanje gospodarstva. Zabrana spremanja stočne hrane na livadama za zimski period dovodi u težak položaj proizvođače koji će zbog nedostatka vlastite hrane biti prisiljeni smanjivati broj grla i proizvodnju ili u slučaju kupnje krme za zimske mjesece dovesti u pitanje likvidnost gospodarstva.

Provođenje ranije navedenih mjera propisanih Naredbom ima izravni utjecaj na stočarski sektor na području proglašenom zonom zaštite, jer negativno utječe na sve faze proizvodnje i stavljanja na tržište proizvoda sa gospodarstava na području bedreničnih distrikta.

Kako bi se ublažile poteškoće u poslovanju zbog mjera sprječavanja širenja bedrenice, neophodno je financijski pomoći uzgajivačima stoke na području obuhvaćenom Rješenjima.

PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je:

- članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21., 152/22. i 152/24).
- Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2023/2607 od 22. studenoga 2023. o ispravku Uredbe (EU) 2022/2472 o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L, 23. 11. 2023.) (u daljnjem tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću).

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i sve posebne uvjete iz točaka 3(d) i 6(h) članka 14. te točke 10 (b) članka 26. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću.

CILJ I OPRAVDANOST PROGRAMA

Cilj Programa je pomoć gospodarstvima obuhvaćenim provođenjem mjera iz Naredbe, osiguravanjem naknade po uvjetnom grlu stoke (u daljnjem tekstu: UG) zbog otežanog poslovanja kako bi se ublažili gubici nastali provođenjem mjera za suzbijanje bolesti te obnova narušenog proizvodnog potencijala u govedarskoj proizvodnji na području bedreničnih distrikata na gospodarstvima na kojima su utvrđena uginuća goveda.

Dodjelom potpore iz Programa omogućiti će se nadoknada štete i obnova narušenog potencijala pogođenih gospodarstava do razine na kojoj je bio prije provedbe mjera.

MJERE U PROVEDBI PROGRAMA

MJERA 1. Nadoknada štete uzgajivačima domaćih životinja na gospodarstvima na kojima je provedeno cijepljenje protiv bedrenice na području bedreničnog distrikta određenog Rješenjem o određivanju zona ograničenja 2025.

MJERA 2. Obnova narušenog proizvodnog potencijala u govedarskoj proizvodnji na području bedreničnih distrikata zbog izbijanja bedrenice određenih:

- Rješenjem o određivanju zona zaštite 2022.
- Rješenjem o određivanju zona ograničenja 2025.

PRIHVATLJIVI KORISNICI POTPORE

Prihvatljivi korisnici za potporu kroz Mjeru 1. su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredba o poljoprivrednom izuzeću koja udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u Jedinstveni registar držanih životinja (dalje u tekstu: JRDŽ)
- objekti korisnika se nalaze na području obuhvaćenom Rješenjem o određivanju zone ograničenja 2025.

Prihvatljivi korisnici za potporu kroz Mjeru 2. su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koja udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u JRDŽ na dan podnošenja zahtijeva
- navedeni u Izvješćaju veterinarske inspekcije Državnog inspektorata Republike Hrvatske, KLASA: 322-07/22-01/3130; URBROJ: 443-01-08-22-4, od 14. studenog 2022. godine o cijepljenim životinjama na zajedničkim pašnjacima Osekovsko polje, Repušničko polje, Gračansko polje i području zajedničkog pašnjaka Veliko Svinjičko na području obuhvaćenom Rješenjem o određivanju zona zaštite 2022. ili se objekti korisnika nalaze na području obuhvaćenom Rješenjem o određivanju zone ograničenja 2025.

Iznimno, korisnici koji su ostvarili ili ostvare potporu kroz Program potpore za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva za razdoblje od 2025. do 2027. godine ili Program potpore za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva, svinjogojstva, te mesnog ovčarstva i kozarstva za razdoblje od 2025. do 2027. godine obvezuju se na povećanje broja grla u kumulativnom iznosu s obvezama preuzetim u ovom Programu kroz Mjeru 2.

GRLA PRIHVATLJIVA ZA IZRAČUN POTPORE

Za izračun potpore kroz Mjeru 1. su prihvatljiva sva grla korisnika koja pripadaju vrstama goveda, kopitari, koze i ovce upisana u JRDŽ na dan 21. srpnja 2025. godine.

Potpore se dodjeljuje po prihvatljivom uvjetnom grlu (UG) koja se izračunava prema koeficijentima konverzije navedenih u tablici 1. dodatka 1. IV. Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“ 95/2025).

Za izračun potpore kroz Mjeru 2. za područje obuhvaćeno Rješenjem o određivanju zone zaštite 2022., prihvatljiva su grla korisnika uginula u razdoblju od 15. srpnja 2022. do 15. studenog 2022. godine, dok su za područja obuhvaćena Rješenjem o određivanju zona ograničenja 2025. prihvatljiva grla korisnika uginula u razdoblju od 6. srpnja 2025. do 6. studenog 2025. godine.

Za izračun potpore kroz Mjeru 2. prihvatljiva su grla goveda (telad, junad, rasplodne junice, krave, rasplodni bikovi) korisnika za koja je izdan komercijalni dokument te su neškodljivo zbrinuta.

Potpore se dodjeljuje po prihvatljivom grlu.

IZNOS POTPORE

Za grla obuhvaćena Mjerom 1. prihvatljiv iznos jedinične potpore iznosi 100,00 eura po UG.

Za grla obuhvaćena Mjerom 2. prihvatljiv iznos jedinične potpore preuzima se iz Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi intervencije 76.01.01. »Osiguranje poljoprivredne proizvodnje« iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. („Narodne novine“ broj 40/25) te iznosi:

Kategorije grla	Jedinična potpora eura/grlo
Telad	595,20
Tovna junad (muška i ženska)	1.608,00
Rasplodne junice (iznad 18 mjeseci), krave	1.800,00
Rasplodni bikovi	2.000,00

Ukupan iznos potpore po prihvatljivom korisniku utvrđuje se na način da se broj prihvatljivih uginulih grla korisnika, sukladno podacima iz JRDŽ - aplikacije „Nusproizvodi“ množi sa jediničnim iznosom potpore prema kategoriji grla.

Ako ukupna vrijednost zahtjeva premaši omotnicu predviđenu za provedbu ovoga Programa, maksimalni jedinični iznos, po prihvatljivom UG u Mjeri 1. te po prihvatljivom grlu u Mjeri 2., proporcionalno se smanjuje unutar pojedine mjere.

OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava, a iznos potpore ne može premašiti 100% prihvatljivih troškova. Potpora se u cijelosti financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.

FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Financijska sredstva za provedbu Programa iznose 2.300.000,00 eura, od kojih je iznos od 1.300.000,00 eura osiguran u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu unutar razdjela 060 Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, dok je iznos od 1.000.000,00 eura planiran u okviru usvojenih projekcija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva za 2026. godinu, na aktivnosti T820072 Izvanredne mjere pomoći u poljoprivredi.

Za provedbu Mjere 1. osigurano je 1.300.000,00 €

Za provedbu Mjere 2 osigurano je 1.000.000,00 €

OBVEZE KORISNIKA POTPORE

Korisnici potpore u Mjeri 2.:

- 12 mjeseci nakon datuma primitka potpore korisnik je dužan u JRDŽ (na gospodarstvu) imati broj rasplodnih grla uvećan za broj rasplodnih grla za koji je ostvario pravo na potporu u odnosu na broj rasplodnih grla na dan podnošenja zahtjeva
- u razdoblju od 24 mjeseca koje započinje 12 mjeseci nakon datuma primitka potpore, na gospodarstvu držati prosječan broj rasplodnih grla godišnje koji je jednak broju rasplodnih grla na dan podnošenja zahtjeva uvećan za broj rasplodnih grla za koji je ostvario pravo na potporu
- iznimno korisnici potpore iz područja određenog Rješenjem o određivanju zone zaštite 2022. koji do dana primitka potpore posjeduju veći broj rasplodnih grla od broja rasplodnih grla prisutnog na gospodarstvu na dan donošenja Rješenja o određivanju zone zaštite 2022. dužni su od datuma primitka potpore sljedećih 36 mjeseci prosječno godišnje držati isti broj rasplodnih grla na gospodarstvu

PROVEDBA I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom. Program će se provoditi u 2025. i 2026. godini.

Provedba ovoga Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, razdoblje i način dostave potrebnih dokaza, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Ispunjavanje propisanih obveza od strane korisnika provjeravat će se iz dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara.

Ukoliko se temeljem provjera korisnika utvrdi da nije postupao u skladu s obvezama propisanim ovim Programom, isti je u obvezi vratiti puni iznos dobivene potpore.

Ako korisnik potpore kroz ovaj Program nije mogao ispuniti svoje obveze zbog više sile ili izvanrednih okolnosti, nije u obvezi povrata novčanih sredstava.

Višom silom ili izvanrednim okolnostima u okviru ovoga Programa smatraju se: vremenske nepogode za koje je proglašena elementarna nepogoda, smrt korisnika, pojava bedrenice na gospodarstvu uz uvjet da je zapisnikom o inspekcijskom nadzoru utvrđeno kako gospodarstvo udovoljava svim biosigurnosnim uvjetima za držanje grla.